

บทที่ 6

การสร้างกลไกประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคีในพื้นที่

ตามที่โครงการได้กำหนดบทบาทการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคีในพื้นที่ ดังนี้
คณะวิจัยในโครงการ มีบทบาทเป็นที่เลี้ยงที่สนับสนุน ผลักดัน กระตุ้นประสานและให้คำปรึกษาซึ่งเป็นการเสริมแรงเพื่อสร้างระบบการทำงานของกลุ่มชุมชน และเครือข่ายภาคี รวมทั้งพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและคุ่มค่าคุ่มทุน

กลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยีในโครงการ มีบทบาทให้ความรู้ทางวิชาการ ติดตาม ให้คำแนะนำปรึกษาในกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการ รวมทั้งร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจำเป็นต้องอบรมและติดตามงานที่ต่อเนื่องตลอดทั้งสองปีในโครงการจึงจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จ

กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยราชการในพื้นที่ มีบทบาทประสานงาน ให้ความสะดวกและแก้ไขปัญหาการทำงานโครงการในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาข้อมูลโครงการเพื่อใช้เป็นต้นแบบในพื้นที่อื่น และสนับสนุนกลุ่มชุมชนในกิจกรรมต่างๆ อย่างยั่งยืน

ผู้นำและกลุ่มชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย มีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ เป็นแหล่งเสนอความคิดความต้องการของหมู่บ้านเป้าหมาย ประสานงานและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานกับกลุ่มชุมชนในพื้นที่

กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ มีบทบาทให้การสนับสนุนการตลาดของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากระบบการจัดการเกษตรของโครงการ รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน

โครงการได้พัฒนากลไกการประสานความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายภาคีในพื้นที่ ประกอบด้วย หน่วยราชการท้องถิ่น วิชาการ และกลุ่มชุมชน เพื่อพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่หลากหลายในกิจกรรมการเกษตรแบบเชิงรุกไปพร้อมกัน ในหมู่บ้านเป้าหมายให้เกิดความเข้มแข็งกับเครือข่ายในพื้นที่ด้วยยุทธศาสตร์ “ปิ่นลูกซอง” โดยวางแผนงานเชิงรุกและได้ดำเนินการพร้อมกันทุกกิจกรรมมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน กล่าวคือ มุ่งจะพัฒนาพื้นที่การเกษตรในหมู่บ้านดังกล่าวเป็นแหล่งอาหารของเมืองปาย มีการสร้างรายได้จากการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรและหัตถกรรมพื้นบ้านสู่ธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มชุมชนนั้นสามารถพึ่งพาตนเองและอยู่รอดได้ตามวิถีความเป็นอยู่และประเพณีวัฒนธรรมของตน

โครงการฯ ได้นำเสนอข้อมูล ผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลา 1 ปี ให้แก่สื่อมวลชน เมื่อวันที่ 30-31 มกราคม 2552 และร่วมประชุมวิชาการและนิทรรศการ Meahongson Research Expo 2009 พร้อมนำผู้สนใจที่เข้าร่วมประชุมได้เยี่ยมชมผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเมื่อวันที่ 13-14 กุมภาพันธ์ 2552

ภาพที่ 63 นำเสนอข้อมูล ผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลา 1 ปี ให้แก่สื่อมวลชนเมื่อวันที่ 30-31 มกราคม 2552

ภาพที่ 64 ร่วมประชุมวิชาการและนิทรรศการ Meahongson Research Expo 2009 พร้อมนำผู้สนใจที่เข้าร่วมประชุมได้เยี่ยมชมผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเมื่อวันที่ 13-14 กุมภาพันธ์ 2552

โครงการได้จัดประชุมคืนข้อมูลการวิจัยใน 1 ปีที่ผ่านมาพร้อมกับเครือข่ายภาคีในพื้นที่ในวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2552 เพื่อชี้แจงสรุปรายละเอียดของผลการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาและเปิดโอกาสให้ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น และปรับแก้ไขแผนงานให้เหมาะสม กำหนดแผนการดำเนินงานให้กลุ่มชุมชนทำงานด้วยตัวเองมากยิ่งขึ้น มีความมั่นใจในการพึ่งพาตนเอง ยินหยัดแก้ปัญหาได้ โดยเครือข่ายภาคีในพื้นที่ร่วมทำงานกันมากขึ้นทางโครงการได้ใช้โอกาสนี้ในการขอรับความคิดเห็น ปัญหาต่างๆ และความต้องการจากเกษตรกร ดังนี้

เกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตข้าว มีความต้องการและความประสงค์ที่จะขอรับความรู้และเทคนิค ทางด้านการผสมพันธุ์ข้าวและการคัดเลือกลักษณะประจำพันธุ์ข้าว รวมทั้งขอรับการสนับสนุน เมล็ดพันธุ์ใหม่ๆ เพื่อนำมาทดลองปลูกในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งทางโครงการก็จะได้ดำเนินการใน โอกาสต่อมา โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การผสมพันธุ์ข้าวและการคัดเลือกลักษณะประจำ พันธุ์” ที่ศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอน เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ผลการอบรมพบว่าเกษตรกรมี ความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกพันธุ์พ่อ พันธุ์แม่ และสามารถผสมพันธุ์ข้าวได้เป็นอย่างดียิ่ง ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติวิชาการให้เป็นเรื่องสนุก ไม่ยากสำหรับเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้ เกษตรกรสามารถพัฒนาพันธุ์ข้าวได้ด้วยตนเองเป็นทางไปสู่ความยั่งยืนได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตามโครงการได้เน้นในเรื่องของการผลิตข้าวเพื่อพึ่งพาตนเอง โดยมุ่งไปที่การ รวบรวมพันธุ์ข้าว การผลิตเมล็ดพันธุ์ การเพิ่มผลผลิตข้าวให้พอกิน รวมไปถึงการผสมพันธุ์ข้าว ขึ้นมาเอง โดยจะต้องอนุรักษ์พันธุ์ข้าวของตนเอง รักษาพันธุ์ และผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อรองรับ ความต้องการของชุมชน

กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยได้ชี้แจงปัญหาที่ผ่านมารวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ โดย พบว่าที่ผ่านมาจากกลุ่มประสบกับปัญหาของการรวมกลุ่ม และเมื่อได้ทำการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันก็พบว่าปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจากความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ความ ไว้วางใจกันภายในกลุ่ม โดยในที่ประชุมได้ขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการ แก้ไขปัญหาจากเกษตรกรอำเภอและเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลอำเภอปาย สรุปได้ว่า

- การทำงานเป็นกลุ่มจะต้องมีความโปร่งใสในเรื่องรายได้ และพร้อมที่จะ ได้รับการตรวจสอบ
- กลุ่มจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันโดยที่สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันกำหนดขึ้นมา และมีบทลงโทษหากสมาชิกไม่ปฏิบัติตาม
- จะต้องนำเอาหลักคุณธรรมเข้ามาใช้ภายในกลุ่ม
- สมาชิกกลุ่มจะต้องช่วยกันวางแผนที่จะผลิตผักปลอดภัยให้เพียงพอต่อ ความต้องการของตลาด
- สร้างระบบให้เกิดขึ้นและมีคนประสานงานภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

การประชุม สามารถสรุปประเด็นหลักๆของปัญหาได้ว่า ในการรวมกลุ่มนั้น จะต้องมีความเชื่อมั่น ไว้วางใจต่อสมาชิกกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้รับทราบและนัดหมายกันเพื่อมาประชุมสรุปผลและปัญหาที่เกิดขึ้น ผลจากการประชุมกลุ่มทำให้ทราบถึงความ ต้องการของกลุ่มที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ฝักเองในบางชนิด ทางโครงการจึงได้ประสานเพื่อขอความร่วมมือในการให้คำปรึกษา และคำแนะนำจากสถานีวิจัยเกษตรเขตชลประทาน ศูนย์วิจัยเพื่อ เพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ซึ่งผลเป็นที่น่าพอใจ เกษตรกรเข้าใจในหลักการและวิธีปฏิบัติการผลิตเมล็ดพันธุ์ฝักได้ เป็นอย่างดี

สำหรับเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกข้าวสาลี การดำเนินกิจกรรมได้เป็นไปตามแผนและ
วัตถุประสงค์ที่วางไว้ และปัญหาการตลาดข้าวสาลีสามารถแก้ไขได้ในระดับที่พอใจ

ภาพที่ 65 กิจกรรมการประชุมคืนข้อมูลงานวิจัยใน 1 ปีที่ผ่านมาพร้อมกับเครือข่ายภาคีในพื้นที่
ในวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2552 ณ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน อ.ปาย
ต.แม่นาเต็ง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน